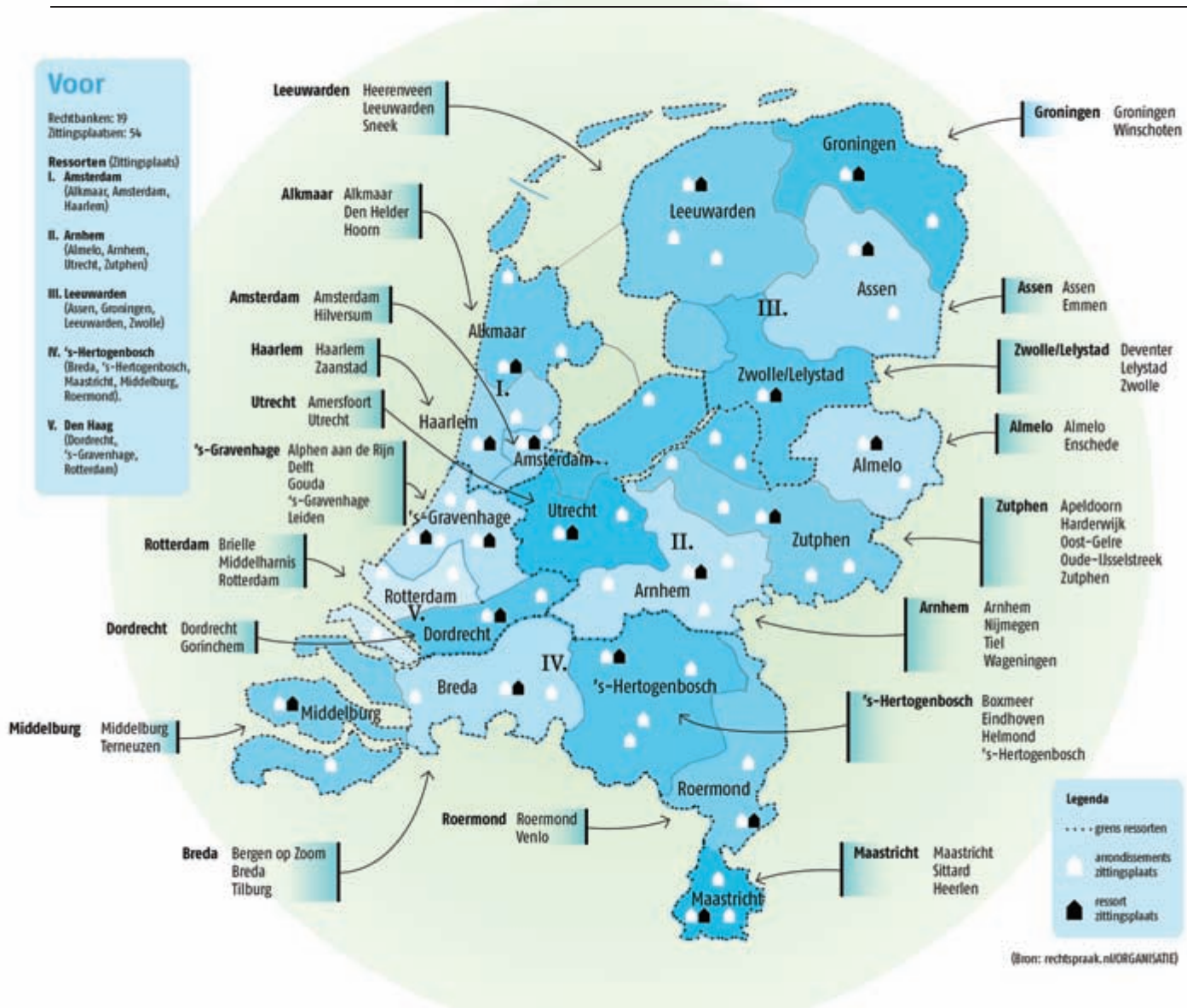

Van gerecht tot gerecht

Met een grote meerderheid stemde de Eerste Kamer deze zomer in met het wetsvoorstel voor de herziening van de gerechtelijke kaart. Hoe staat het gerechtelijke landschap erbij een paar maanden voor deze hervorming? Een tussenstand.

Tekst Sabine Droogleever Fortuyn

De kogel is door de kerk. Per 1 januari van het volgende jaar wordt het aantal arrondissementen van negentien teruggebracht tot tien en het aantal ressorten van vijf tot vier.

De Eerste Kamer stemde op 10 juli in met de Wet herziening gerechtelijke kaart. 'Een historisch besluit,' noemde Erik van den Emster, voorzitter van de Raad voor de rechtspraak het. En histo-

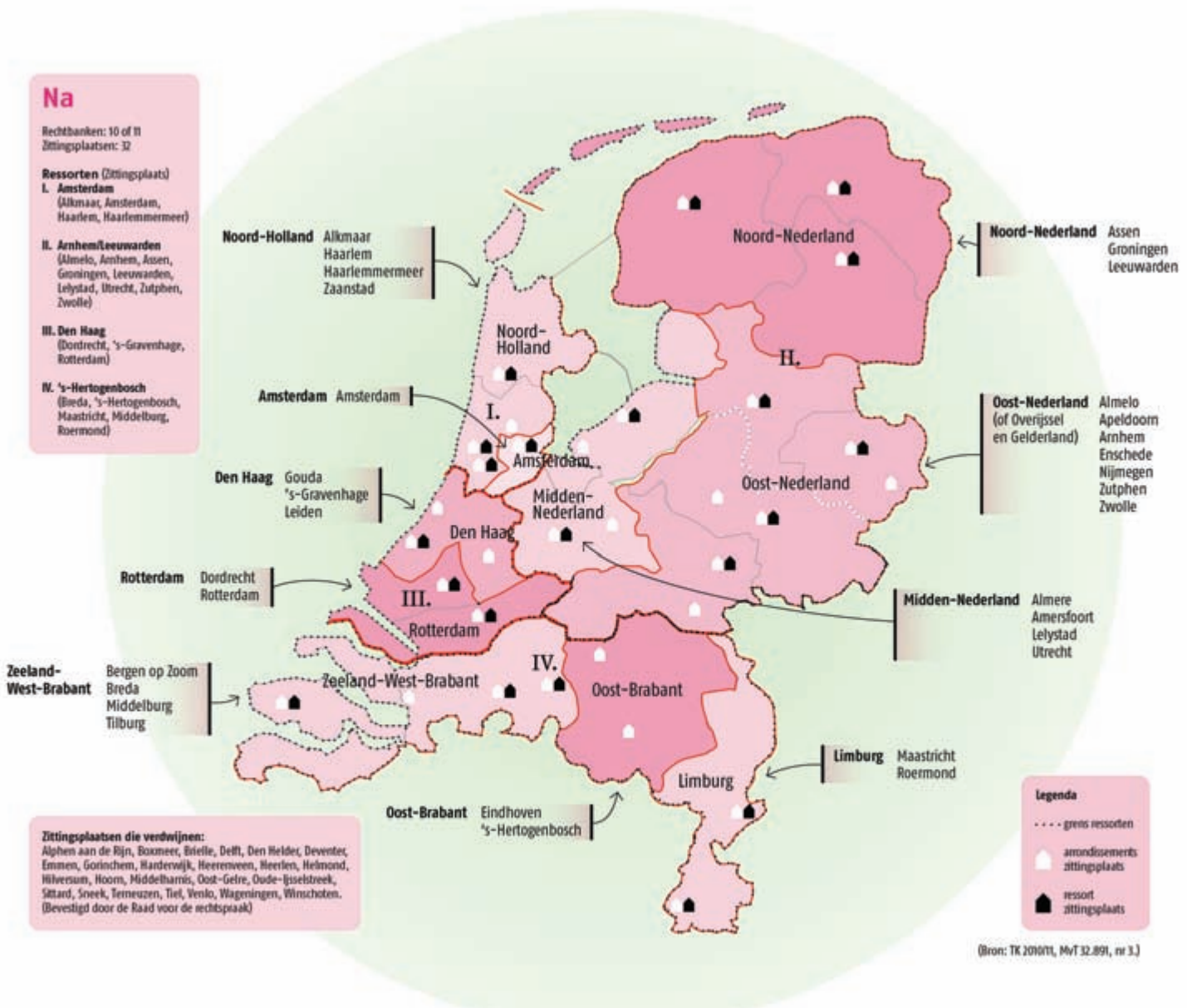
risch is het. Sinds 1877 heeft Nederland vijf gerechtshoven en sinds 1934 negentien rechtbanken. Binnenkort komt hier verandering in. Doel van de schaalvergroting is middelen, kennis en kunde binnen de rechterlijke macht beter in te zetten en zodoende te bezuinigen.

Als het aan de Eerste Kamer ligt, komen er echter niet tien, maar elf arrondissementen en daarmee ook elf balies. Na de instemming met de nieuwe wet, steunde de senaat unaniem de motie van

PvdA-senator Beuving. Deze motie stelt voor arrondissement Oost-Nederland te splitsen in Overijssel en Gelderland.

'Het gebied is een monster'

De dekens in Oost-Nederland zijn erg tevreden dat deze motie is aangenomen. Paul Manning, deken van het arrondissement Zwolle-Lelystad: 'Het arrondissement Oost-Nederland loopt van Cuijk bij Limburg tot aan Steenwijk, zowat bij Friesland. Het gebied is een monster.'

Jan van der Hel, deken van Almelo, zegt dat de Orde van Almelo en van Zwolle-Lelystad anderhalf jaar geleden al hebben aangegeven dat het gebied veel te groot wordt. 'Ik ben het met het advies van Docters van Leeuwen eens dat je ervoor moet zorgen dat je je Pappenheimers kent. Die kennen wij nu. Wij stonden ook achter het advies van de Raad van State dat zeer kritisch was over de omvang van arrondissement Oost-Nederland. Maar de Tweede Kamer heeft zich daar niets van aangetrokken.' Minister Opstelten (Veiligheid en Justitie) heeft toegezegd zo spoedig mogelijk een wetswijziging in procedure te brengen. Mits hiermee wordt ingestemd door de Tweede Kamer, treedt deze, net zoals de aangenomen Wet herziening gerechtelijke kaart, per 1 januari 2013 in werking.

'Het is een zorg of dat wetgeving technisch gaat lukken,' zegt Van der Hel. 'Als dat niet lukt, krijg je op 1 januari eerst

een fusie van rechtbank Zwolle-Lelystad, Almelo, Zutphen en Arnhem. En daarna, op 1 februari of op 1 april 2013 weer een splitsing. Hetzelfde geldt voor de verschillende Orden. Het zou veel organisatorische problemen schelen indien de splitsing met ingang van 1 januari 2013 direct een feit zou zijn.'

'Geen schoonheidsprijs'

De vier dekens en Raden van Toezicht in het Oosten maken plannen voor beide scenario's. 'Dat is vreselijk veel extra werk,' zegt Van der Hel. 'Het is helder dat het hele wetgevingstraject geen schoonheidsprijs verdient. In een eerder stadium had naar de bezwaren geluisterd moeten worden.'

Terug naar het landelijke niveau. Binnen de tien arrondissementen worden tweeëndertig zittingsplaatsen aangewezen bij Algemene Maatregel van Bestuur. Vierentwintig rechtspraaklocaties over het

hele land zullen gefaseerd worden gesloten. Over de precieze termijn waarbinnen dat gebeurt, kan het Ministerie van Veiligheid en Justitie nog geen uitsluitsel geven. 'De Tweede Kamer moet hierover nog worden geïnformeerd. Hierop kan ik niet vooruitlopen,' aldus een woordvoerder van het ministerie. 'De termijn hangt onder andere af van huurovereenkomsten en de mate waarin personeel kan worden overgeplaatst.'

Ondertussen vindt er op bestuurlijk niveau binnen de negentien plaatselijke Ordes ook een reorganisatie plaats. In de herfst wijst de Algemene Raad voor een periode van maximaal drie maanden tien tijdelijke dekens en Raden van Toezicht aan. Zodra de nieuwe wet in werking is getreden, wordt er binnen de hervormde arrondissementen een vergadering georganiseerd. Daarin worden de nieuwe dekens, RvT's en leden van het College van Afgevaardigden gekozen.

Pijnlijk afscheid van de regio

Met de nieuwe indeling van arrondissementen, per 1 januari 2013, zullen 24 zittingsplaatsen gefaseerd verdwijnen. Advocaten over het sluiten van 'hun' gerechtsgebouw.

Tekst Sabine Droogleevers Fortuyn

'Een verarming'

'Wij vinden dat het Kantongerecht Delft snel en efficiënt werkt,' zegt Annemarie de Deken (De Deken & Van der Heijden). Ze is ruim 25 jaar advocaat in Delft. 'Ik doe veel zaken op gebied van personen- en familierecht. Voor gezag en ondercuratelestelling gaan mijn cliënten bijvoorbeeld soms naar het kantongerecht. Als dat gaat sluiten, moeten ze naar Den Haag. Dan raken ze verloren in een groot gebouw.' Het sluiten van de locatie in Delft noemt De Deken dan ook 'een verarming. Het zal een verlies zijn voor de gemeente en de mensen die er wonen. Delft heeft een aantal grote werkgevers, zoals de TU en DSM. Als werknemers en werkgevers zaken in Den Haag moeten afdoen, kost dat veel extra reistijd.'

Foto: Janne Tuijman

Op loopafstand

'Ons kantoor bevindt zich op loopafstand. Altijd erg makkelijk als je daar zitting hebt,' zegt Edwin van Gerven, advocaat op gebied van arbeidsrecht (Goorts & Coppens Advocaten in Helmond). Hieraan voegt hij toe: 'In geval van nood, kun je zelfs stukken 's avonds laat nog in de brievenbus deponeren zodat ze de volgende dag gewoon op tijd binnen zijn.' Maar het grootste nadeel van de sluiting van het kantongerecht in Helmond volgens Van Gerven? 'Dat ik voor een zitting altijd minimaal naar Eindhoven zal moeten gaan. Verder zal ik de korte lijnen met de griffie gaan missen. Dat kan ten koste gaan van de snelheid en praktische oplossingen.'

'De couleur locale gaat verloren'

'Het kantongerecht in Tiel is niet lang geleden schitterend gerestaureerd. De grootste zittingszaal wordt vaak als één van de mooiste in Nederland bestempeld,' zegt Karel Leenhouts. Hij werkt ruim 30 jaar als advocaat in Tiel onder andere op gebied van ondernemings- en arbeidsrecht (Bierman Advocaten). 'In pacht-, huur- en arbeidszaken kunnen burgers vlakbij hun woonplaats zelf verweer voeren. Die vertrouwdheid raak je kwijt.' Daarbij betreurt hij het dat 'de fijnmazigheid van de publieke voorzieningen' verdwijnt. 'De couleur locale gaat ook verloren.' En wat gaat er volgens Leenhouts met de mooie rechtszaal gebeuren? 'Misschien moeten ze er een museum van maken.'

Foto: Annetieke leuring

'Onze buurman'

Hij komt er nog heel regelmatig, bij het kantongerecht in Hilversum. En dat bevalt Désiré Leijs, advocaat op gebied van ondernemingsrecht en familierecht (Shioda Advocaten) goed. 'Het is onze buurman. Dat is een ontzettend gemak.' Na de herziening van de gerechtelijke kaart is Hilversum niet langer onderdeel van het arrondissement Amsterdam maar van het arrondissement Midden-Nederland. De kantonrechter verhuist naar Almere. 'Om afgesneden te worden van Rechtbank Amsterdam, dat is pijnlijk voor ons. In Amsterdam hoef je in een kort geding in het algemeen het spoedeisend belang niet aan te tonen. "Het feit dat u hier staat, zegt genoeg," zegt de rechter dan. Bij andere arrondissementen is dat anders.'

'Het wordt formeler'

'Ik heb het Kantongerecht Hoorn zien uitgroeien van een rechtbank met één kantonrechter tot een vestiging van Rechtbank Alkmaar,' zegt Frank Westenberg. Al 26 jaar is hij als advocaat in Hoorn actief op gebied van arbeidsrecht, sociale zekerheid en familierecht (Westenberg, Heijnen & Maruanaya). De kleinschaligheid, korte lijntjes en het persoonlijke contact vindt hij prettig. 'Het kantongerecht bevindt zich in een mooi, oud gebouw. Bij de voordeur bel je aan. Er wordt gevraagd voor welke zaak je komt, en de deur wordt voor je opengedaan. Binnen zijn twee rechtszalen en twee wachruimten. Het is een winkeltje waar de kantonrechter zit.' Wat er gebeurt als de rechtbank sluit? 'Dan reizen we door het Westfriesse land naar Alkmaar. Daar zal het na de herziening groter en onvermijdelijk formeler worden.'

Foto: Erik Baas

De charme van Sneek

Voorheen handelde Harvey Crozier (Advocatenkantoor Crozier) huur-, arbeids- en strafzaken voor de kantonrechter in zijn woonplaats af. Sinds drie jaar gaat hij voor het merendeel hiervan al naar Leeuwarden. De griffie bevindt zich nu nog wel in het plaatselijke kantongerecht. 'Voor mijn praktijk maakt het niet zoveel uit. Ik moest toch al vaak bij de rechtbank in Leeuwarden zijn.' Toch betreurt hij het dat het kantongerecht gaat sluiten. 'Dat is puur gevoelsmatig. Het gerechtsgebouw geeft Sneek een bepaalde charme. Het is jammer dat de stad dat gaat verliezen.'

Foto: Simon Bleeker